

Эхэ найхан нутагаа эд хамта мандуулаа!

1995

ДЕКАБРИИН

6

Убэлэй эхин удаагшан
гахай
харын 15
СРЕДА
гарагай 4
№231 (19324)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

1921 оной
декабриин 21-нээ
тарана

**Бүгдэ
арадай
газетэ**

БҮРЯД ҮНЭН

Бүгд
арадай
газетэ

Декабриин 17 - хунгалтын үдэр

**Мүнөөдэрэй
шухал
асуудал**

НЭН ЗҮБӨӨР ЛЭ ШЭЛЭЖЭ ҮЗЭЕЛ

2

хүйсэгдэхэн хүнгалтамнай үдэр бүри
- оройдоол арбаад үдэр үлзбэ гэшшэ.
тш урда гэхи үгэ булалдаанай, эрид
эршэ улам шангадана, эбэшшгүй шэнжэ
тай боложо байнхай. Гэбэшэ юрын
шадай дунда, илангаяа хүдөө нютагуудта,
хөхө ойтууламжын, идхалгын хүдэлмэрин
шсэгшгээр, даамгайгаар ябуулагдана гэжэ
аргагүй бэшэ аал даа. Түб хууринуудаар
уулзанганууд болоод лэ, али нэгэ парти
рөөлөөнхид эдэрболон найдуулганууды
лоод лэ дүүржэ байха хэбэртэй.

мдаа тархья эрхшээхээр нарти болон
элиүүд нэрлэгдэнэ, тоо төмшөгүүн
адууд тоолгодоно. Жишээни, бюллетенд
адаха 43 бүлэгтэл болон хүдэлсөөнүүдтээ
ран кандидатууд федеральна списогүүдтэ
аахай. Харин нэгэ маандагтай хуңгуулин
ауухо 2600 гаран кандидат бүрдхэдэ
аахай юм. Тэдэнэй 1000 гараниинь сэхэ

Надад бүлэгүүдээр дэбжүүлэгдэхэн байна. Бүрээдэд хүнгүүлийн нэгэ мандадтай 9-ааруоор Гүрэнэй Дүүмин депутатта идуудаар 9 хүн бүридхэдэ абтаад, мүнөө шалга тэмсэлябуулагдажа байна гэснэааб түү саашань харабал, манай республикын то болон городской Советүүдтэ, өөхэдэгөө бүрдхэ нюагагайгу лваанарайгу шааннуута идуузуугаад хүндбжүүлэгдэжэ, окружигу идуудаар бүридхэдэ абтаад байна бшуу. Энэйлн түпөө декабрийн 17-до хүнгүүлийн рта эрэхэдээ, дуугаа үгэхэ болоно бди? Аялнып кандидатые дуулахада, ал аал зоной аша түрын ажана байн

арад зонийг арга түлхэн, ажлаа хийн
далай, амгалан тайван оршон байдалтай
оролдож байсан хэбэртэй агша. Тээд
депутатай “дулаахан” хуурниг түлөөл,
хийн халгалгын түлөөл эрмэлзэнэ,
хуушын - мүнөө засагаа гаргаа баржа
арад зонийнгоо ажаа худал
хуудлан, бүхы экономикоёо, социальна
жуунаахан гүрэн түрэн хүтэлбэрилэгшэд
гаргаа ялдахагуйн түлөөл элдэб эсын арга
эржэ, хүн зонинг мүнөө хүлгөөжэ байна
хэлээтэй.

баригтадтай энэ хүнгэлтэд үншиж
хэжээ эхилээ бэлэй. Президент Ельцинэй
мар хоёр сэх "хүдэлөөн" дээрээ
годож, тэдэнбээ ондоо бодолтонинг,
Найдаран уналгааа гараха эрид шанга
үүдэс, программуудыг дурадхаан
"центрис" үзэлтэнинг яажашь хаа
Гүрэнэй Дүүмэд оруулхагч гэхэн
юуса нөөсөгүйгөөр сонсохоо бэлэй.
Эд нилээд түргэн "Росси - манай гэр",
"Рыбкинэй бүлэглэл" мүнцэлхэн байха
юуб гэхэд, мүнөө хүсэндөө байхан
туулар сонсохгодож, хуули гаргалтын,
хы болон сүүдэй засагууднай
аад, хүүтэй үедэхуймаан худхалла
асагаа булалдажа эхилбэ бшуу. Хэзээ,
сүүдэй шиндэхбэрээр кандидидаудууд
абтажа байгаа бээ? Хэзээ, ямар үед

аатажа байгаа нэмт Хэзээ, ямар үед
хязгаартайхидхуулгарталгынзургаанда
дуухын түлөө гэмсэл хэдэг байгаа?
адаа дийлдэх хэбэртэй болоходоо.
ай муу байба гээд, хунгалтаа
ийн тула ямар наг шуужа гаргана гэснэ?
адыс хаража, дуулажа байхана, нилээд
аа болоннууд сэдхэлдэ орохо байна даа.
аилээд эиэнээ ёһотой “демократи” гэж
оролддогнын гахайлтай.

эзний, **Россин** правительствын
дотшо Черномырдин, тэрэнэй туһамаршад

Чубайс, Гайдар, Шахрай, Б. Федоров гэхэмэтэнүүдэй хүсэл оролдолгоор ороноймнай экономика хандараа, завод, фабрикануудхаагдаа, хүдөө ажахы хэндэшье хэрэггүй боложо, хүдөөгэй ажилшад эхэнхидээ муухан байдалтай болоо, хэдэн миллион хүнүүд ажалгүйшүүдэй тоодо ороо, соёл гэгээрэл, эрдэм ухаан, элүүрь хамгаалга гэхэмэтэ халбаринууд мүнэг зөөригүй тулина, Россин арадай ажахын гол халбаринуудай (хара, үнгэтэ металлурги, түлишлэн-элшэ хүснэй, сэрэгэй-промышленна комплекс г. м.) харин гүрэнүүдэй баяшуудай гарта орожо байһаниинь июуса бэшэ. Засаг баригшдай эхилхэн Чечен Республикадахи балмад дайнд дажар ямар сэх гээтэ гашуудал асарнаб, ямар сэх хохидол гаргаша гүрэн хэнэггүйб? Тоолохоньше бэрхэнгэй.

Тээд урданайхидад адли дорюул, бардам пайдүүлганууд засаг, баригшадай аманһаа һүүлэй һарануудта забда залуугүй соносожол байна. Шахтернууд, багшанар, эмчлэлтшэд, сэрэгэйхид, милицинийхидтээ үүсч яаанай хүчтэйһэн сайн хүлһөө дууһан абаха юм ха. Студентнуудай стипенди, пенсонернуудай пенси таһаталгүй түлэгдэдэг болохо юм байна. 1991 он болотор Сбербанкда ажалладай хаажа байһан мүнгэн бусаагдахаар баһатлайдуулга хэгдэнэ. Мэхэ гохоор арад зоний мүгшэ зөөри сугдуулжа абаһан ("МММ", "РДС", "Хопер", "Гермес-фианс" гэхэ мэтэ) хуурмаг байгуулангуудай түлөө зөөриленэ бусааха фонд байгуулахманай гэжэ Президентийнх. Премьерийн олонниһэн пайдүүлна. Эндэ галсал асуудал таража ернэ - урда тээнэ тэдэмнай юу хүлэжэ байһан юм? Эдэ бүгдэмнай һунгуулиин урда тээхи "наадан" болонго гэжэ сэхэ хэлэхэушартай. Тэдэнэй хүсэндөө орохынь хэншье мүнөө мэдэнгүй.

Ингэжэл худалдуурмаг үгэнүүдээр халхагч хэжэ, манай орондо Президентын дээрэ ахагүй засаг түрэ батадхагдабан, гансч хүнэй зонхилтолго хуулита болгоюн Конституци абгаа, үхэр буугаар буудажа Совет засаг үгы хэгдэс, арад зомнай баяшуул, үгытэйшүүл боложо хубаараа бэтэй даа. Энэмнай дахяад эрьежэ эрэгз бэлтэ гү?

Иймэ байдалыг олонхи зон өөрийнгөө шуна мяхан дээрээ үзэжэ, хулгайшад, дээрмэншэд, алууршаднаа бээ хамгаалжа, түмэр үүдэ табяад, түмэр решеткоор сонхонууднаа хаагаад буудат болонхой бэшэ аал! Үдэшэ орой газашыг гарахаяа айдаг болоо ха юмбибли.

Ушар нимэһээ мүнөөнэй гүрэнэй байдал үндэһөөрнь хубилгажа, хайн тээшэнь эрьюулхын тула, нимэ засаг баригшадые болкулхын тула тул хуунгалтаа гүнзэги бодолтойгоор хандаха саг эрээ. Хуулита ёһоор байталаа хубилгаха ори ганса арга гэхэдэ энэ хуунгалтала зүб лэ шэлэгэ хэхэ ушар болоно. Миний ханханда, зүүнэй үзэл бодол баримталдаг парти, бүтэлгэд болон хүдэлөөнүүдэй түлөө дуугаа үтэбэл, нимэ тулйуур байдалһаа гараха үндэһэн бии болохо байна гэшэ. Тэдэнэй тоодо нэн түрүүн “России Федерацин Коммунист парти”, “России Аграрна парти”, “Засагаа - арад зондо!”, “Миний Эсэг орон” гэхэ мэтэ нэгэдэлнүүдэй түлөө, тэлэнэй түлөөлэгшэдэй түлөө дуугаа үтэбэл, хэээдэрише хохиходохугүй байхабди гэжэ юрын хуунгалта мэдэхэ ушартай даа.

Тингэбэшье хүн бүхэн өөрын бодолтой, өөрын
 һанамжатай ха юм даа. Эгээл мүнөө топ шухала
 юумэн гэхэд, хаанашье байгаа хаа. Һунгагша бүхэн
 өөрынгөөрхэтэнэй эрхэ элдэж, заагаагүй һунгагшада
 хабаадаха ёстой. Харин хэнэй, ямар нарти болон
 хүдлөөнэй түлөө дуугаа үгэхэнэ-хүн бүхэнэй өөрмөш
 хэрэг. Гэбэшье урданайһи шэнтээр аядуу гаргажа,
 элдэб гоё байхан үгшүүдтэ этгээж, буруу шээлэгэ
 хэжэ болохогүй гэжэ үнөө дахин дабхаха дуран хүршэ.
 Нимэ арга боломжо дахингаа дабтагдахагүй.

П. НИМАЕВ.

**ОЛОНДО МЭДЭЭСЭЛ ТАРААДАГ
ХЭРЭГСЭЛНҮҮДТЭ ҺУНГАЛТЫН УРДА
ТЭЭХИ ОЙЛГУУЛАН ИДХАЛГЫН
ГУРИМУУДЫЕ ЭБДЭНЭН ТУХАЙ ТОГТООЛ**

хунгуулийн нэгэдэлнүүд, хунгуулийн хамтаралнууд, депутадта кандидадууд бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө эхилжэ, "Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын депуталуудай хунгалта тухай Россин Федерациин Хуулитай хилдуулан, хунгалтын урда тээхи ойлгуулан идхалгын хүдэлмэри ябуулха эрхэтэй гээд Буяад Республикын хунгуулийн комисси тэмдэглэнэ. Гэхэ зуура зарим хунгуулийн нэгэдэлнүүд, депутадта кандидадууд, мүн журналистнууд хуулийн эдэ эрилтэнүүдые хазагайруулдаг байна.

Тийн Буряадай телевизиди
АДПР-эй ударидагша А.
Венгеровскийн,
"Демократический выбор
России" - Е. Гайдарай, "Аграрна
партиин" - М. Лапшинай болон
бусадай үгэ хэлээгэ зүхихээ.

хуьнгаалта тус хуулиие дүүргэлтэ боалон, "Россин Федерациин Түбэй хуьнгуулиин комиссиин гаргаһан "Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын депутадта кандидатлуудта, хуьнгуулиин нэгэдэлнуудтэ ба хуьнгуулиин хамтаралнуудта г ү р э н э й телерадиокмпанинуудай каналнуудаар агаарай долгиндо саг үгэхэ, гүрэнэй хабаадалгатайгаар гаргагдааг хэблээдэ хуьнгаалтин урда тээхи ойлгуулан идхалгын материалнуудыг толилох гурим тухай" заабаринуудтай зохидуулан, агаарай долгиндо гараха саг ба хэблээдэ үгтэхэ м а т е р и а л н у у д телерадиокмпаниин, хэблээлэй

Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн түрүүлэгшэ
Н. ЦЫГАНКОВА, Буряад Республикын
хунгуулийн комиссийн секретарь
А. ДЕДЮХИНА.

Улаан-Үдэ.

1995 оной ноябрийн 17

БҮРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ҺУНГУУЛИИН
КОМИССИИН ГЭШҮҮДЭЙ 1995 ОНОЙ ДЕКАБРЬ
ҲАРАДА ДЕЖУРЛАХА ХУБААРИЛ

№№	Фамили, нэрэ, обог	харын үдэрнүүд	Дежурлага цаг
1.	Протасов Евгений Тарасович	1,13	18.00-20.00
2.	Дедюхина Людмила Иннокентьевна	2,14	18.00-20.00
3.	Цыганкова Нелли Михайловна	4,15	18.00-20.00
4.	Дашиева Нина Тожиловна	5,16	18.00-20.00 9.00- 8.00
5.	Баранникова Лидия Яковлевна	7	18.00-20.00
6.	Ивайловский Дмитрий Александрович	12	18.00-20.00
7.	Индукеева Любовь Ивановна	6,11	18.00-20.00
8.	Семенов Михаил Григорьевич	8	18.00-20.00
9.	Мархаева Галина Дамдин-Суруновна	9	9.00-18.00

Буряад Республикын Хунгуулийн комиссийн секретарь
Л. ДЕДЮХИНА.

Энэ жэлдэ үнгэрхэн хабар-зунай сагай уларил эндэ тиймэше байн байгаа гэхээр бэшэ. Илангаяа июнь соо, июлийн эхээр ялалал хуурай халхитай, халуун үдэрнүүд олон дайралдаа. Тийгээшье хаань, Яруунын хүдөө ажахын кооперативта таряалангай гектар бүрийнөө 23 центнер ургаса абтажа, бүхидөө 21,3 мянган центнер ороонон сохигдоо.

Ургаса хуряалгын дүн юу харуулааб?

МУУ ГАЗАР ГЭЖЭ БАЙДАГГҮЙ

Һая наашадашье эндэ иимэ ургаса хуряагдаагүй юм. Тэрэнһээ байтагай һүүлэй үедэ Нархатаһаа саашаа үндэр газартай Шэрэнги, Иисэнгэһээ байха, дүтын Гүндэ мэтэ нютагуудташье таряан мүртэй ургахагүй гэжэ олон зон хэлсэдэг, энэ халбари эрхилхэнэй ямаршье үрэгүй гэжэ тоологдодог болоод байһан юм. Урдань заа-зуухан таряа ургуулжа абадаг, малдаа эдюулхэ, бага-сага худалдаха орооһотой байдаг хаа, нэгэ үедэ эндэхи ажахын тоогууд дээрэ обойхо орооһоншье харагдахаяа болёод байгаа.

Гурбан жэлэй саана эндэ директорээр Абид Цыдыпович Жамсуевай хүдэлхээ ерэхэдэ, ажахын амбаарнууд соо адхашье орооһон үгы, жасадаһь хан гэхэ хайрхан мүнгишье үгы, ехэл тулюур байдал үзэгдөө бэлэй. Зонийшье урма зориг бирагуйшгэ хааб даа.

Заауу хүтэлбэрилэгшэ иимэ байдалы хараад, олон хүнүүдээр хөөрөлдөжэ, ам бүхы талаһаань бодомжолжо үзөөд байхадаа, нэн түрүүш юунэйшье болоо хаа, таряан ажалаа һэргээхэ, газартаа таа ондоогоор хандадаг болохо шухала гэжэ шийдээ һэн. Таряатай байгаа хаа, адууһа малшье олоор тэжээхэ, тэдээнһээ продукцияаха, зоноо хилээмэ, талхаар таһалдуулахагүйбди. Орооһо таряа худалдажа мүнгишье һулагүй оруулха арга бий гэжэ тэрэ ойлгожо байгаа.

Ажахынгаа ахмад агроном Даба Очирович Содномовтой, бусад эдбэхитэдтэй хамта директор энэ үнгэрхэн хоёр жэл соо гуйраншалхаһаа наагуур эндэ тэндэһээ һайн сортын таряанай үрэхэ бага-сагаар суглуулжа абаа. Газар эдүүрихэ трактор, машинануудха "хүл дээрэн" бодхогоо, заһабарилаа. Тийгэжэ түрүүшын ээлжэндэ үнийхэнэй орхигдоһон юумэнэй бараг ургахаар муу бэшэ хүрһэтэй газарнуудха дахин эдүүрилгэдэ оруулаа.

Нёдондо, энэ жэлдэ хамта 300 гектар залууг газар шэнээр хахалагдаа. Тэрэнэй ашаар сөбөр паар горитойгоор бэлдэхэ аргатай болоо.

Манай ажахыда гурба дүрбэн жэлэй саана оройдоо 300-400 гектарташье таряан таригдахаа, болёод байгаа хаань, нёдондо түрүүшынхөө 840 гектарта гол түлэб шэнийсэ таряа һэмди. Тэрэнэймнай 609

гектарынь сөбөр паар дээрэ таригдаа юм. Үнгэрхэн жэлдэ зарим полинуудхаа гектарай 25 центнер таряан сохигдоо бэлэй. Байгша ондо бүхы 900 гаран гектар орооһото ургамалнуудха хуу сөбөр паар дээрэ табяабди. Гадна хоёрдохи жэлээ бидэ шэнийсын "сэлэнтэ" сортын гол түлэб нэгэдэхэ классай үрэхөөр тарилга хэнсбди, гэжэ Абид Цыдыпович хөөрэнэ.

Түрүүш шэнэ хүтэлбэрилэгшынгөө үдэр һүнигүй гэхээр үрэхэ, трактор, машинны түлийн бэдэржэ, ишэ тийшээ гүйлгэхэ, газар хахалжа байһан механизаторнуудха үдэр бүри шахуу эрхэхэ, ажалын, харахадань зариман тайхал агша һэн. "Энээнһээмнай юун өөдтэй үрэ гарахаб даа. Манай эндэхи газарта таряан мүртэй ургахагүй, ажал, хүгэ, мүнгэ зөөри дэмы гаргаад лэ халахабди" гэхэнь хүнүүд бий һэн.

Эгээл эндэ хүнүүдэй һанал бодолдо үнийнэй тохорһоһон юумны хубнагаха, зүб онол арга хэрэглэд, оролдод байбал, манай эндэхи газарһааншье һайн ургаса абажа болохо гэжэ эгигүүлхэ шухала байгаа. Бидэ түрүүшээр зундаа паар хахалжа байһан механизаторнуудта үдэр бүрийн анхрал хандуулжа, тэдэний али бүхы хэрэгтэй юумээр таһалдуулахагүй гэжэ оролдодог һэмди. Илангаяа май, июнь соо, июльдошье паар хахалжа байһан трактористнууды түлөөһэгүйгөөр эдүүлээбди.

Эдэ бүгэдэнь ашаар энэ жэлдэ сөбөр паарай ехэнхинь 3-4 дахин эдүүрилэгдээ. Энэмнай найдамтай һайн ургасын үндэһэ һуури боложо үгөө гэшшэ. Сэхынь хэлэхэдэ, урдандаа манай эндэ хубхай ехэ газарта орооһото ургамалнууд таригдадаг, тэрэн дийлэнхидээ хабар хахалагдаһан полидо гү, али һайн лэ хаа, намарай паар дээрэ үрэхэн хаягдадаг байгаа. Тийгэжэ байхада үрөжэл багатай хүрһэтэй таряалан дээрэнһээ юун мүртэй ургаса

абтахаб. Хүрһэнийнь улам муудаал бээ.

Иигээд ерэхэдээл сөбөр паар, һайн сортын эрхим шанартай үрэхэн, хүдэлмэрийн нарин технологи, зүб севооборот үндэр баян ургаса абаха арга боломжо манда олгоно, гэжэ А. Ц. Жамсуев хөөрэнэ.

Үшөө нэгэ шухала юумэнь гэхэдэ, Яруунын хүдөө ажахын кооперативайхид газарайнгаа хүрһэ хүндэ техникээр үлүүсэ ехээр эгшхүүлхэгүйн тула хабартаа гэнжэтэ трактораар тарилга хэхэдэ, агрегат бүхэндэ заатагүй хоёрһоо үсөөн бэшэ сеялкэ шагтагалжа, үшөө хойнонь каток, борной шэрээд ябуулдаг. Энэнь ажалай гаргашынь бага болгожо үгэнэ, механизаторнуудай ажалай түлөөһэ дээшлүүлнэ.

Таряалан дээрэхы бүхы хүдэлмэрийн һайн шанартайгаар, саг соонь хээд байхада, ургаса хараа байсадээшлэдэг. Энээнһээ ажалымнай түлөөһөн, абаха юумэмнай сэхэ дулдыдана гэжэ механизаторнуудшье мэдэдэг болонхой. Жэшэнь, энэ жэлэй ургаса хуряалгада бэрхэ комбайнернууд Георгий Курбанов, Валентин Базаров, Юрий Цыренов, Булат Жалсанов, Александр Гриценко гэгшэд тус бүридөө горитой таряа сохижо, үдэрэй 70-120 мянга хүрэтэр түхэриг мүнгэ олодог байгаа. Тэдэнэр хуряалгын дүнгөөр тус тустаа 10 центнерһээ 30 хүрэтэр центнер таряа нэмэлтэ түлөөһөндэ абаха болонхой. Георгий Курбанов зарим үдэр һаадгүй ябахадаа, 500-560 центнер орооһо сохижо, үдэрэй 180 мянга хүрэтэр мүнгэн түлөөһэ олодог һэн, гэжэ ахмад агроном А. О. Содномов хэлэнэ.

Эдэ бүгэдэ жэшээ, баримтануудхаа ямар тобишолол хэхэб гэхэдэ, хаанашье ажахыннуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдһээ, тэдэнэй эдбэхы үүсхэлһээ, оролдосотой ажалһаа олон юумэ дулдыдаха байна. Мүнөө хүдөө ажахын тус кооперативайхид таряа элбэгээр ургуулдаг болоходоо гүрэнһөө (Эдээ хоолой корпорациһаа, Финансын министрствэһээ) урьһаар абаһан мүнгээ саг соонь бусааха, зоноо талха, хилээмээр хангаха аргатай болоо. Энээгүүр-тэрээгүүр тарилгын үрэхэ бэдэржэ ябахаяа болёо. Мүн энэ эхилээд байһан үбэлжэлгын үедэ адууһа малдаа бага зэргэ орооһо таряанай зүйлшье таһалжа үгэхэ аргатай байна. Гол түлэб газар таряалангаа зүбөөр эрхилдэг болоһоной ашаар бүхы ургамалнуудай бараг һайн ургаса абажа, эндэхид малай условно толгой бүхэндэ 15-16 центнер тэжээлэй единицэ болохо үбһэ хоолтой үбэлжэхэнь шуу.

С. УБЕЕВ.

Яруунын аймаг.

Буряад Республикын Арадай Хуралай тогтоол

"БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН НЮТАГАЙ ӨӨНЭДЫГӨӨ ХҮТЭЛБЭРИЛГЫН ЗУРГААНУУДАЙ ҺУНГАЛТАНУУД ТУХАЙ" БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИЙН ЗАКОНДЫН СТАТЬЯНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭЛГЭ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал мүнөө хүсэндэ хуулитай зохицуулан ба орожо байдаг асуудалнуудһаа үнэ иигэжэ тогтооно:

"Буряад Республикын нютагай өөнэдэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай һунгалтанууд тухай" Буряад Республикын зарим статьянууды хэрэглэлгэ тухай удаадахи тайлбар үгэхэ:

I. Тус хуулийн 3-дахи статьягай нэгэдэхэ хуби - гүйсэһэн, тус городской, районной, аймагай газар дээрэ саажуудаг Буряад Республикын эрхэтэд нютагай хүтэлбэрилгын депутадууды болон гулваанары һунгахэ.

Саг үргэлжын пропискатай эрхэтэд, нютагай хүтэлбэрилгын зургаанай дэбисхэр дээрэхы дотоодын зургаануудта һуралсалайнгаа үедэ пропискада ороһон тус городской, районной, аймагай дэбисхэр дээрэ саг үргэлжэ Буряад Республикын эрхэтэд гэжэ тоологдохо.

II. Тус хуулийн 25-дахи статьягай гурбадахи хуби - зургаанууд, нютагай өөнэдэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд, нютагай өөнэдэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай тушаалтад һунгалтын үгэхэ агитацида хабаадалсадаггүй.

Гүрэнэй зургаануудай болон нютагай өөнэдэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай тушаалта нюурнууд албанайнгаа уял дүүргэжэ байхадаа, һунгалтын урда тээхи идхалгада халһаа, ёһогүй. Дээрэ заагдаһан тушаалта нюурнууд ээлжээтэ үдэрнүүдтэ, түлбэригүй амаралтын үедэ, һайндэрэй болон амаралтын үдэрнүүдтэ һунгалтын урда тээхи идхалгада эрхэтэй.

III. 25-дахи статьягай дүрбэдэхэ хуби - "Гүрэнэй болоо өөнэдэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай кандидатууды тушаалтад тон адли эрхэтэйгээр һунгалтын урда тээхи хабаадалсадаг, зүгөөр тушаалайнгаа үлүү ехэ арга боломж хэрэглэдэггүй".

Гүрэнэй болон нютагай өөнэдэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд болоһон тушаалтад албанайнгаа уялганууды байһан үедөө бэшэ, харин ээлжээтэ амаралтын, һайндэрэй амаралтын үдэрнүүдтэ һунгалтын урда тээхи идхалгада халһаа, ёһогүй. Тийхэдээ һунгалтын урда тээхи идхалга үнгэргэжэ болдхал хэхэ зорилготойгоор ажалайнгаа автотранспор халхэе холбооны хэрэгсэлүүды, эмхидхэлэй техникэ эрхэтэй.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Тогтоол

Улаан-Үдэ хото.

1995 оной ноябрийн 23.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Тогтоол

"БУРЯД РЕСПУБЛИКАДА НЮТАГАЙ ӨӨНЭДЫГӨӨ ХҮТЭЛБЭРИЛГЫН ЮРЭГШЭН ГҮРИМУУД" БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ ТУХАЙ" БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТОГТООЛОЙ (1995 СЕНТЯБРИЙН 5-най № 177-1) ХАБСАРГАЛТАДА ХУБИЛАЛТАНУУД БИРЭНХЭНЭЙ НЭМЭЛТЭНУУДЫЕ ОРУУЛХА ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал нигэжэ тогтооно:

1. "Сэлэнгын аймагай ба Гусиноозерскын городской депутадуудай Соведауды нэгэдхэхэ тухай" Буряад Республикын Верховно Соведай Тогтоолой (1991 оной декабрийн 27-ной сентябрийн 5-най № 177-1) хабсаргалтада удаадахи хубилал оруулха: аймагай ба городской Соведаудһээ 10 А. Гусиноозерско городской Соведа гаргажа, 23 депутатад орой орондо) Сэлэнгын аймагай Соведай бүридэл тодорхойлох.

2. Загарайн аймагай захиргаанай гулваагай гуйлтай Буряад Республикын Арадай Хуралай Тогтоолой (1995 оной сентябрийн 5-най № 177-1) хабсаргалтада 16 депутатайгаар (15-най Загарайн аймагай Соведай бүридэл тодорхойлох).

Буряад Республикын Арадай Хуралай Тогтоол

Улаан-Үдэ хото

1995 оной ноябрийн 23.

Манай республика дотор бүхы аймагуудай захиргаануудай дунда Яруунын аймагай Цырен Эрдэевич Доржиев наһаараа эгээл залуу гулваа болоо.

Тэрэ республикын агро-промышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ:

- Манай аймагта 14 колхоз, совхоз, фермерскэ ажахынуудай эблэл, фермерскэ 100 шахуу ажахы, хүдөө ажахын бусадшье предприятия, эмхинүүд тоологдоно.

Нёдондойхидо орходоо, һү һаалар, мяха абалгаар ажал хэрэгүүднэй бага зэргэ урагшатай, - гэжэ мэдүүлэ һэн. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц.Э.Доржиев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТЕЛЕМАРАФОН

Бүгэдэ буряадууд соёлой эблэл Англи шадарай Буряа зорюулагдаһан теле декабрь нарада үнэ түсэблэнэ. ВАРК- президент Г.Н.Богдан тухай Усть-Ордын хүтэлбэрилэгшэдтэй баталба.

Окрутой болон областиин рай захиргаанууд телемарафондо эдэ хабаадалсажа, эм ажалда туһаламжа хүр найдагдана.

Буряадай телевиз Орда ошожо, со буулгабаринууды хэ

Е.ЦЫБ

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭНЭ ГҮТ?

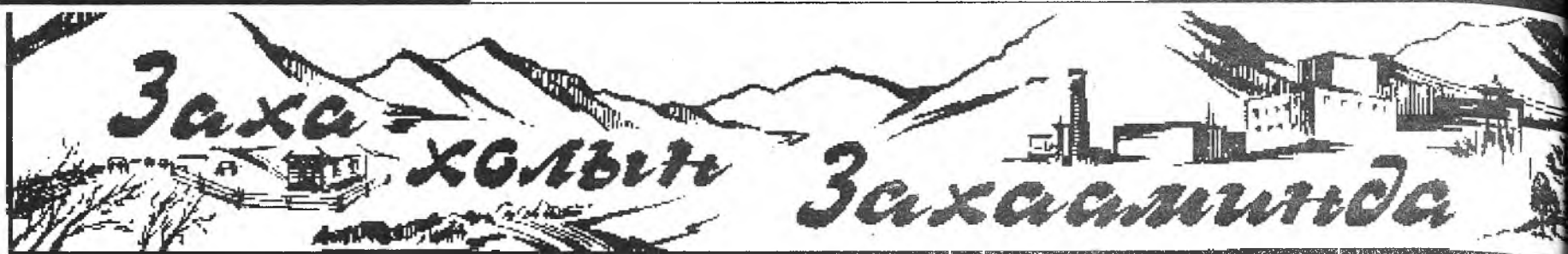
Россин Федерациин хото городуудай дундаһаа эдээ хоолой 19 гол зүйлэй үнэ сэнгээр Улаан-Үдэ 18-дахи һуури эзэлнэ. 1995 оной ноябрийн 13-най байдалаар эдээ хоолой гол продуктуудай үнэ сэн 239.230 түхэригтэ хүрэхэн байна. "Деловой мир" газетын мэдээсэлһэнэй ёһоор, Улаан-Үдэдэ 1 килограмм даһан 2000 түхэригтэ, харин тийхэдэ Росси дотор 1211 түхэригтэ гэхэ гү, али Улаан-Үдэньхөө 65 процентээр хяма болоно. Россин Федерацида 1 килограмм вермишелин 5500 түхэригтэ байхада, Улаан-Үдэдэ 7561, 1 килограмм барайгары абаха болоо хаа, Улаан-Үдэдэ тэрэ 5867 түхэригтэ, Россида - 4256-та байна. Харин тийхэдэ архи Улаан-Үдэдэ хаанахиһааншье үнэгүй: Росси дотор литр архи 19360, Улаан-Үдэдэ 14200 түхэригтэ.

Россин дунда зэргын сэнгэй 43703 түхэригтэ байхада Улаан-Үдэдэ пододеяльник 55000 түхэригтэ байха юм байна. Харин эршүүлэй ботинка Улаан-Үдэдэ үнэгүй - 121667 (174899) түхэригтэ.

Буряада ороной автомобилистнуудай литр бензин 1475 түхэригөөр худалдан абадаг хаа, россиянд үнэтэйгөөр, 1680 түхэригөөр бензин худалдан абадаг байна.

(Хэблэлһээ абтаба).

Республикын аймаг бүхэнэй мүнөөнэй социально-экономическа байдал адлирхуу, хаа яагүү уруужал-хандаралай үзэгдэлнүүд дэлгэрхээр гээшэ. Гэбэшье нэгэ аймагы амыарын хараад үзэхэдэ, алишье талаараа өөрын онсо шэнжэнүүдтэй байдаг.

Захааминай аймагай олонхи ажахынууд фермерскэ ажахынуудай эблэлнүүд болоод тараа, промышленна томо предприятия - Зэдын комбинат экономика тулюур байдалтай. Тиимэһээ ажалгүйдэлгэ эндэ илангаяа дэлгэрээ. Гэбэшье бүхы дээрэнэ абаад харахада, байдал байра дээрээ тогтошоогүй, уйдхар баяр гү, урмашал зоригшье түрүүлхэн үзэгдэлнүүд дайралдаһаар даа.

Дэлгүүрэй харилсаануудай үедэ хадата, хүбшэтэ хизаарай байдал тухай манай корреспондент Н. ГАРМАЕВАГАЙ бэлдэһэн энэ хуудан зорюулагдана.

БАГАХАНШЬЕ НАА, ОЛЗОТОЙ

Хамниин совхоз хаяханал хоёр отделенитэй томо ажахы байһанаа таряашадай амыарлахан ажахынууд боложо тараа һэн. Эндэхи сагай уларил хэды шэрүүн байбашье, мяха, һү үйлдбэрлжэ, таряа тариха болохо үржэлтэй энэ газар ямаршье сагта хоолой тэжээгээд лэ, таряа талха үгөөд лэ байгаа. Урдандаа гүрэнэй захилаар хүдэлдэг үе сагта Хамниин совхоз ашаг үрэтэй ажахы байжа, мяха, һү, нооһо гүрэндэ тушаалгаар район дотороо ходоодоо түрүү зэргэдэ ябагша бэлэй.

Таряашадай багахан ажахынууд түрүүшээр ехэ хүндэ байдалда ороо. Бээ даанхай ажахы болоһон тракторно-таряан ажалай бригад таряанай оньһожорууладамал тоогтой юм. Таряа тарихаһаа гадна энэ ажахы үнээ, гахай үсхэбэрлэдэг. 100 гаран үнээтэй, 30 гахайтай. Леонид Дашеевич Хандуев тус бригады хүтэлбэрлэнэ.

Леонид Дашеевич өөрөө агроном мэргэжэлтэй. Хүтэлбэрлэдэг багахан ажахынь, тон орёо хүшэр мүнөө үе сагта хүдээрээ гаража, яһала барагхан ажахынуудай тоодо оролсон. Мүнөө үедэ ажахы эрхилхэ гээшэ хүнгэн бэшэ хэрэг. Газар хахалха, таряа тариха, ургаса хуряаха, мал адуулахаа гадна мүнөөдэрэй таряашад хуряан ургасаяа, үйлдбэрлхэн продукция хаана абаашажа худалдаха, олоһон мүнөөдөрөө түлишын материалнуудые, запас хэрэгсэлнүүдые абаха, техникээ заһабарилха мэтһин "шэнэ" ажалтай болонхой бишуу. Запчастынуудай болон аажынуудай үнэ сэнгүүдэйн хэмгүй ехэхэ боложо, заһабарилгын хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Урдандаа ехэ ашаг олзотой байһан таряан ажал мүнөө үедэ гарзатай болонхой.

Нёдондо Хандуевтанай ажахы район дотороо эгээл ехэ ургаса хуряажа абаһан ажахынуудай тоодо ороо. Гектар бүриһөө 15,8 центнер ороһон абаа. 7872 центнер обёос, 5387 центнер шөниисэ, 300 центнер ешмээн - бүхыдөө 13.600 центнер ороһо таряан хуряадаа. Тиигэжэ үнгэрхэн үбэлһөө өөһэдэйнгөө гараар татагдана гурилаа худалдажа, ашаг олзо оложо эхилээ юм.

Мүнөө жэл сагай уларил ехэ муу байжа, хая наашадаа үзэгдөөгүй ган гасуур боложо, олон тоото ажахынууд ехэ хохидол гарзада ороо. Гэбэшье Леонид Хандуевай ажахы 70 гектар сабшаланһаа 650 центнер үбһэ хуряажа, 1392 тонно силос даража абанхай. Ган гасуурай ушарһан энэ жэлдэ 828 гектар талмайда ороһо тарихан байна.

Тиигэбэшье өөһэдэйнгөө элбэг хүрэхэ үрһөөр ажахы хангаханаа гадна үлэһэн ороһоной заримыень механизаторнуудтаа үгэжэ, заримыень гурил болгон хямдаар худалдана.

Урдандаа республика дотороо районной эрхим хонишодой тоодо орожо суурхадаг байһан Елена Ринчиновна Норбоева эдэ үдэрнүүдтэ 60 наһанайнгаа ойн баярыг гэмдэглэбэ. Энэ баярынь хубалдахаа түрэл гаралын, үри хүүгэдын, нүхэдын суглараа. Үргэн шэрээгээ тойрожо нуугаад, хэлсэхэ, зугаалсаха юумэн олон лэ байгаа.

Норбоевтоной ажахы баһал хүл дээрээ бэхи тогтожо байһан ажахынуудай нэгэн юм. Хахад мянган хонидтой, олон үнээдтэй, моридтой. Техникэсье яһала бии. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ерээдүйтэй ажахы гээшэ. Зүгөөр ямар сэнгээр эдэ бүгэдын үгэдэг байһыень одоол Елена Ринчиновна мэдэхэ байха. Бүхыл юумээ өөһэдөө хэнэ, бүтээнэ ха юм. Хэншье ерэжэ бүтээлсэнгүй.

Фермерэй ажахынуудые олошоруулха гээд шаг шууа гаргажа-гаргажа, үйлдбэрлхэн продукция хайшань, хэндэ тушааха юмбиди гэжэ хэншье бодожо үзөөгүй. Улаан-Үдэдэ тиимэ нэгэ худалдаха газартай наа, хайн бэлэй, - гэжэ Елена Ринчиновна хэлэнэ.

Зүгөөр хэн нэгэндэ гомдол барижа, туһа хайра гуйжа гүйдэггүй юм. Бүхы юумэн байгараа хайжарха, ажахынууд хүгжэжэ, хүл дээрээ гараха гэжэ тэрэ батаар этигэнэ. Хонидые үсхэбэрлхэдэ хэды гарзатай байбашынь, тэдэнэ үгы хэхэ дурагүй.

Хонидые үндэһөөрнэ үгы хэжэрхихэ гэжэ этигэнгүйб даа. Үри хүүгэднай нооһоор нэхэлэн, оёһон хубсаһа үмдэхгүй болохонь гү? Иимэ байха ёһогүй, - гэжэ толгойгоо тэрэ нэжэрнэ.

Елена Ринчиновна 500 толгой хонидоо баряад байха хүсэлтэй. Гүрэн түрий мүнгэ алтаар туһалан дүнгэлсэжэ, промышленна, хүдөө ажахын продукция сэнгүүдэйн адли боложо үгөөл наань, энэ ажахы үни хүлээлгэнгүй, хүн зоние шанартай продукцияар хангадаг ажахынуудай нэгэн болошохо һэн бээ.

Мүнөө дээрээ ядасалдан, түдэгсэн, зүгөөр шармайн оролдоһон ажахы эрхилхэ арга хурга олоһоной хүсөөр лэ Хамниин малшад, таряашад даншье ехэ бэлэ наань, олзотой ажаллажа, ажаһуужа байна. Ажалдань амжалта, ажаһуудалдань амгалан тайбаниие хүсэе.

Ц. РИНЧИНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Юнхэрэй
уурхайга.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

“НАЙДУУЛГААР САДХААХАГҮЙЦ

Агуу Октябрийн революцийн 78 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, Закаменск хотын Советүүдэй талмай дээрэ үнгэргэгдэһэн суглаанда ерэгшэд, хүдөө нотагүүдта энэ хайндэр гэр гэртээ угтаһан хүнүүд энэ жэлдэ хайндэрэй баярта абтаа гээ наа, тон буруу хэлэгдэхэ. Салин хүлһэ саг болзортонь түлэхээ болиһон, үйлдбэрийн доошолһон, ажалгүйшүүлэй тоогой олошоржол байһан энэ үедэ хаанаһаашье баяр ерэхэ бэлэй даа.

Нүүрхэшэдэй, багшанарай буһалгаанууд, ой модоной, оборонын халбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд хамтаран, эрилтэнүүдые табина. Ниитын эблэрэл тухай хэлсээн доро гараа табихаа машина бүтээгшэдэй профсоюз арсаба. Правительствын Чечен Республикада ябуулжа байгаа политикые буруушаалга үргэдэнэ. Эгээл шухалань гэхэдэ, Россин эрхэтэд экономика хубилалтануудай үрэ дүн үгэхэ байһанда этигэлээ алдаһаар үнхэнэй. Урдманай хайншье юумэн хүлээһэн янзагүй. Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмэдэ болон нотагай өөһэдэйнгөө хүтэлбэрлгын зургаануудта болохо хунгалтанууд ойртожо байна хаш. Ажабайдалнай хайжархань аабы гээд лэ баһал найдахамнай аал?

Хунгалтын урдахы тэмсэл эршэдэ ороо. Түбэй, республикын, районной хунгалтын комиссинууд депутатуудта кандидатуудые бүридхэлдөө абажа байнхай. Эндэ хабаадагшадтай тоо бүридхэгдэнэ, наамжанууд хэлэгдэнэ.

Манайшье заха холын гэгдэдэг, мүнөө үедэ хайниеш хүлээхэ аргагүй болоһон Захааминда районной гулваагай тушаалай түлөө 5 хүн - районной гулваа В. Б. Соктоев, Россин Федерации коммунист партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Морозов, "Агротехсервис" гэхэн акционернэ

бүлгэмэй директор А. П. Цыренов, райгулваагай орлогшо В. А. Полотов, акционер "Янтарь" бүлгэмэй директор В. Д. Жаа гэгшэд, харин районной Советтэ депутатууд мандадай түлөө 30-60 хүн тэмсэл ябуулна.

1995 оной хунгалта болбол Россин партинуудай олон болоһые баталжа, хэн үнэ хүнүүдые дахуулан парти юм, хэн миин лэ агнуури, спортдо дуратайшуулай дүхэри ородог юм гэжэ элэрүүлхэ. Харин хэн дии хүндүүлхэй асуудалнуудай ямарын энэ хунгалта үедэ гол анхаралда байхаб - энэ тайлбарилхань хүшэр.

Харин депутатта кандидатууд вольт үйлдбэрлгы, эбэртэ бодо мал үсхэбэрл ашагта малтамал абалгы, модо бэлэдхэ шухалын шухала гэжэ тоолоно. Закамен ажаһуугшад үглөөдэртөө этигэхэ этигэ боложо, бүлөөрөө нүүжэ, ондоо тээшээ яа болохо гү? Мүнөө районной газетын редактор ороһон бэшэгүүдээр, хонходоһоор бол үзэхэдэ, тэдэнэй кандидатуудта ямараар хан байһаниинь мэдэгдэнгүй, гэбэшье тэдэнэй найдуулгануудаар абахагүйнэ эли байна. Юу гэхэдэ, Москвада, Правительствата найдаг хэрэггүй, декабрийн 17-до хунгалдан рай захиргаанай гулваада, райсоветэй депутатуудта, гансал районнойгоо бюджет болон өөрынгөө арга боломжонуудта түшээ районно, хотоё саашадань хүгжөөжэ болгожэ Закаменскын хунгалта бүхэндэ ойлгогс Ажалайнгаа түлөө салин хүлһэ абажа, хүдэлнэгүйб, тэрэ эдөөлхэгүй!" гэхэн ажабайдалай шугам болохо сагын болоо юм гү?

М. БАТУ
"Знамя труда"
газетын редактор

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Р. Норбоева хүүгэдтээ, ашанартаяа.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УЛЫНШЬЕ НАЛХИН АЖА БАЙХАДАЛ ГЭЭ НЭН...

Республикада боложо хэрэггүй дайн хүн бүхэнэй зүрхэ хүйтэ даалган Эдир наһанай охин ажабайдалай хара тшөөл гүйсэд амсажа хүмэр залуу хүбүүдэй шуһан холын тэрэ эх адхархаа болижо, сэрэгэй албанда эжынэр хэзээ ханаа эхлэдэг болохоб - одоол бурхан мэдэхэ.

Республикада боложо айнаа Захааминай бүхүн амиды мэндэ, гэртээ бусаха зол айшоо. Зунай зулгы холиин 1-дэ - сэгсэг байханаар анхилан үлэгшэн нютагай үлэгшэн Баиров энэ унаа. Хэсэгтэ 1994 онд харада сэрэгэй агадажа, танкнуудай фон юм. Мартын 31-дэ наһаа гүйсэһэн

н ютагай бүхы хүн тшье хуушын замда гурбан үхибүүдые хүл дээрэнэ табиһан болохоор дүмэлсэн, шэггүй эхэ уйдхар хуушын хубаалдан, социальна хамгаалгын мянган түхэригэй Хэсэгтэ Баировай нээн. Оборонын швэһээшье мүнгэн шэгтэхэ ёһотой. Тээд хүнэй ами наһантай ор бэ даа? Эхын шэг хэмжээлэшгүй

Республикада боложо тухай үдэр бүри дууланабди, ор харанабди. Манай айданаа холо шэнги муу наһантаа эндэ хүбүүдэй амигүй ара тшөөл" гэдэг асархада, уула хадын үйдхар татан уйлажа үзгдөө нэн.

Октябриин 27-до, тала дайда, хүн зон алдалхан нүгөө Закаменск хотодо үзгдээ 5-дахы дунда үзгдээ, 1994 оной 2-то сэрэгэй албанда Дмитрий Пятницкийе амда үдэшбэ. Дима нёдондо хургуулиа ажабайдалай үргэн ааа ябаа. Декабриин болохо нэн... Тэрэ

эжынгээ - Лариса Ильиничнагай ори ганса хүбүүн бэлэй.

Октябриин 27-ной уйдхарта энэ үдэр Закаменск хотын хүн зон, хамта хураһан нүхэдын, багшанарын, хүршэнэрын, танихашье, танихашьегүй хүнүүд Димые хуушын замда үдэшлэсөө. "Хүбүүдээл сэрэгэй албанда бү эльгээгт даа", - гээд лэ Лариса Ильинична уйлажа байгаа нэн. 18-19-тэй гүлмэр залуу хүбүүдэй хуби заяагаар, ами наһаар сагаалса хээд, өөһэдынгөө хара хэрэгүүдые хэжэ байһан политикууд, засаг баригшад эндэ зэмтэй.

1984 ондо Афганистанда манай гүрэнэй сэрэгшэдэй орожо, дайнай хүжэрхэдэшье тиимэл байгаа. Эдэ хүнүүд нэрэгтэй, обогтой, гэр бүлэгтэй, үхибүүдтэй, түрэл гаралтай, уг гарбалтай. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэхэдэ, Нюрнберг хотодо дэлхэйн арадуудай хурал-суглаан боложо, дай эхилхэн, үүдхэһэн хүнүүдэй, генерал, маршалнуудай нэрэ обогүүд нэрлэгдэжэ, хүүдэн зариманиинь арад түмэнэй зүгһөө зэмээ амсан сүүдүүлэгдээ нэн. Мүнөө үеын энэ дайнай дүүрэхэдэ, эдэ хүнүүдэй нэрэ, обогүүдые мэдэжэ абаха гүбди? Эдэнэр гэм зэмээ хуулиин ёһоор амсаха ха гү?.. Хай даа. Хэзээ дүүрэхэ, хэндээ хэрэгтэй дайн юм - мэдэхын аргагүй.

Чечен Республикын газар дайдада үргэлжэлжэ байгаа тус дайнда Захааминай хүбүүд үшөөл олон байха. Дахин лэ иимэ гашуудалта мэдээсэл ямар нэгэн айлал үүдэ бүтөншоһой, хэн нэгэнэй эжы уйдхарта бү абтаһай гэжэ бурхандаа зальбаран мүргэе.

Хабартаа, дулаахан нёбшээнэй харьдагһаа буухада, харата дайнда хайран залуу ами наһантаа хахасаһан хүбүүдэймнай хүүрнүүд дээрэ хабарай тэмдэгүүд - түрүүшын ургыханууд хүхэржэ, тэдэнэй мийһэрэл мэтээр, талын хүгжэм шэнгээр үзэгдэн, наранай туяа газар дайдые гэрэлтүүлхэ.

Хэсэгтэ Баиров Дмитрий Пятницкий хоёр ажабайдалай замда һаял гаража, хабарай түрүүшын хүлдэ тэмдэг ургыханууд мэтээр задаржа ябаа ха юм. Иимэл гүлмэр залуу замда бидэнэй сэдхэлдэ хүбүүд мүнхэрөө.

Н. ШАГДУРОВА.

ЖОЛООШОДОЙ ХҮСЭЛ БЭЭЛБЭ

Улаан-Үдэһөө Захаамин тээшэ зориходо, нийслэл хотодо Зэдэ хүрэтэр харгы дардам, ульгам гээшэ. Харин наашаа болохо бүрээ харгы муу боло болоһоор, машина болдог-солдогуудта нэжэрэгдэн, ондордогынь хэндэшье мэдээжэ.

Гусиноозёрск - Петропавловка - Закаменск шугамай Бүргэ - Цахирай харгын участок эгээл оһолтой харгы гэжэ тоологдодог. Энэ харгыг үргэдхэхэ, дардам хайн болгохо хүдэлмэри аяар табан жэлэй хутасаада ябуулагдажа байна.

"Бурятавтодор" цредприятияин директор И. С. Гринчишинэй манай округоор Буряад Республикын Верховно Советтэ депутатаар һунгагдахада, харгы заһабарилха, хайжаруулаха тухай захи хэгдэһэн юм.

Тиигэжэ хүшэр хүндэ, мүнгэгүй үе сагта районой хүн зоной Халзан гэжэ нэрлэдэг харгын энэ участок болбосон түхэлтэй болгодоод, жолоошодой хайндэрэй урдахана ашаглалгада үгтөө.

Н. ГАРМАЕВА.

ЭХИНДЭНЭ ЭЛИРҮҮЛХЫН ТУЛА

Эмнэлгын амбулаторинууд болон фельдшерэй-акушерскэ пунктнууд һүүлэй үедэ хаагдаһаар хаагдажа, районой түб һууринһаа холо оршодог тосхонуудта ажаһуутшад маршрутна автобусуудай муугаар ябадаг ушарһаа, харгын мууһаа, мүнгэ танганай хомордолгоһоо боложо, түбэй поликлиникэ ошожо, бээ үзүүлхэ, эмнүүлхэ аргагүй болошонхой. Тиигэжэ зарим хүнүүд үбдэхэтэйгөө сасуу эмшэндэ хандаха аргагүй нэн тула үбшэниинь бүхэжэжэ, саашаа хүжэрнэ.

Тиигээдшье социальна хамгаалгын талаар хүнүүдэй хүндэ байдалда орожо, элдэб эсын үбшэнэй энэ ушараар дэлгэржэ байһан үедэ үбшэниинь эхиндэнэ элирүүлхэ гээшэ эхэ удха шанартай болоод байна.

Энэниинь хараадаа абажа, Закаменскын территориально-медицинскэ нэгэдэлэй хүтэлбэри хуушанайнгаа тухатай онол арга дахинаа нэргээхэ - элдэб мэргэжэлтэ врачнуудһаа бүридэһэн бригадануудые тосхонуудта саг үргэлжэ эльгээхэ гэжэ шийдээ.

Энэнь эхэ үрэ ашатай. Үбдэһэн хүнүүд дары сагтаа анализ тусаажа, бээ шалгажа үзүүлхэ болоно. Тиигэжэ үбшэниинь хүжэрөөнгүй, сагтань эмшэлхэдэ, хэндэшье тухатай.

С. АЛЕКСАНДРОВ.

ХУРГУУЛИНУУД ЯАЖА АМИДАРХАБ?

Мүнөөдэрэй хургуулинууд тон орёо хэсүү байдалда хүдэлжэ, хурагшадта эрдэм мэдээ олгодог болонхой. Дэлгүүрэй харилсаанууд хургуулинуудай ажабайдалда нэн түрүүн олон юумэ хубилгаа.

Дэлгүүрэй оршон байдалда ажамидарха арга хургаа олохо талаар районой зарим хургуулинууд 3-4 жэлэй дүй дүршэлтэй болонхой. Бюджетэй олзо оршын хубиинь яажа саашадань арьбажуулаха тухай зүблөөн һаяхана Ехэ-Цахирай дунда хургуулида үнгэржэ, нютагуудай захиргаануудай гулваанар, хургуулинуудай директорнууд, районой захиргаанай таһагуудые даагшанар өөһэд өөһэдынгөө дүй дүршэлөөр хубаалдаһан, саашаада ямар хараа бодолтойгоор ажаллажа байһанаа хөөрөжэ үгэһэн байна.

Зүблөөнэй хүдэлмэридэ Арадай Хуралай депутат, Бюджетэй, банкнуудай, финансын, налогуудай талаар комитетэй түрүүлэгшэ Бато Цырендондович Семенов хабаадаа. Б. Ц. Семеновай энэ асуудалаар һонирхонийн гайхалгүй. Тэрэ районой гулваа байхадаа, хүдөөтэй хургуулинуудай хамгабарийн ажахынуудые байгуулаха хэрэгтэ эхи табиһан юм. Мүнөө үедэ өөһэдөө өөһэдынгөө хангалгын тон шухала болоод байһынь тэмдэглээд, энэ хэрэгы саашадань һуларуулангүй, бури хүгжөөхэ тухай һанамжануудаа хэлэбэ.

Манай корр.

АЖАЛГҮЙДЭЛГЭ ДЭЛГЭРНЭЭР

Районой экономика хүшэр байһан замда. Нёдондо жэлэй энэл үеынхитэй сасуулхада, промышленна продукция үйлэдбэрилгэ 33 процентээр доошоложо, ажабайдалда тон хэрэгтэй продукция багаар гаргагдаһан байгаа. "Зэдын комбинат", "Зарянка", "Захааминай ПМК", "Агрострой-Закаменск", "Захааминай агропромкомбинат" гэхэн акционернэ бүлгэмүүдэй коллективүүд тон орёо хүшэр байдалда ажаллажа байһай.

Хэрбээ урдань Зэдын комбинатта 5000 гаран хүн ажалладаг байһан наа, мүнөө оройдоол 1400 хүн ажаллана. Юундэб гэхэдэ, комбинатай социальна объектууд городой мэдэлдэ үгтэжэ, зарим цехүүдын хаагдаа. Үйлэдбэрийн доошолһон тула ажалгүйшүүлэй тоо олошороо. Хэрбээ шанаржуулгын фабрикын нэлбэн шэнэлэгдэжэ, зайн галаар өөһэдынгөө хангадаг, мүн бэлэн болоһон продукция худалдаха аргатай болоо наа, комбинат хүшэр байдалһаа гараха аргатай. Тээд эдэ бүгэдын хэмжээ ябуулгануудые бүтээхын тула 14-16 миллиард түхэригэй һомололго хэрэгтэй.

"Зарянка" гэхэн оёолой акционернэ бүлгэмдэ урдандаа 270 хүн ажаллажа байһан наа, мүнөө 130 хүн ажаллана. Бэшэшье предприятинууд иимэл байдалтай. Хуралсалай болон соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хаагдажа үргэлжэлһөөр. Ихэлээрээ ажалгүйшүүлэй тоо мүн лэ олошорһоор.

Ажалгүй үлэһэн хүнүүдтэ туһа үзүүлхэ талаар элдэб хэмжээнүүдые манай түб абана. Жэлэй эхинһээ ажалгүй үлэһэн 372 хүн манай түбтэ хандаа, тэдэнэй 64-дэнэ ажал оложо үгөөбди. Ямар шэглэл барин хүдэлнэбибди гэхэдэ, ондоо хотонуудта ажалшадые эльгээжэ, хүдэлмэридэ оруулхаар тэндэхи предприятинуудтай хэлсээнүүдые баталнабди. "Норильскын

комбинат" гэхэн акционернэ бүлгэмтэй, "Читаэнергострой" предпрититай иимэ хэлсээнүүд мүнөө дээрээ баталагданхай. Саашааашье энэ шэглэлээр хэмжээ ябуулгануудые абахабди. Энэ жэлдэ 13 хүн хуража, шэнэ мэргэжэлтэй болоо.

Манай түбэй жасада предприятинууд хара бүридөө салин хүлэһэйнгөө жасаһаа 2 процент мүнгэ оруулха ёһотой аад, мүнгэ алтанай дутагдажа байһанһаа боложо энэ мүнгээ оруулнагүй. Жэлнай дүүрэхэ тээшэ боложо байна, тиин манай түб мүнгэнэй жасада ородоггүйһөө боложо, салин хүлһэ, саһаа урид пенсидэ гараһан зондо пенсийн, ажалгүй үлэһэн хүнүүдтэ тэдхэмжэ мүнгэ түлэхэ аргагүй боложо байна.

Манай түб республикын Ажалаар хангалгын министрствэдэ 90 миллион үритэй болоод байна. Бидэ предприятинуудай үришэригээ түлэхэгүйдэнэ, аргаяа ядахадаа, Буряад Республикын Дээдын Арбитражна сүүдгэ хандажа, энэ үри шэритэй предприятинуудай тоодо 7 предприти болон эмхи зургаануудые заһан байнабди.

Эдэнэй тоодо "Зэдын комбинат" гэхэн акционернэ бүлгэм, районой эрдэм хуралсалай управлени, территориальна медицинын нэгэдэл, Санагын нютагай захиргаан, соёлой таһаг, залуушуулай, спортын болон аяншалгын талаар комитет, "Худалдаа наймаанай гэр" гэхэн акционернэ бүлгэм оролсоно.

Сүүд ямар шийдхэбэри абаха юм, мэдэгдэнгүй. Аргаяал халахадаа, иимэ шийдхэбэри абтагдаал даа.

С. НАМЖИЛОВ, районой ажалаар хангалгын түбэй директор.

БАЯН-ГОЛ БАЯН ТҮҮХЭТЭЙ

Ороноо шэнжэлэгын нютагай музей нээхэ гэхэн Баян-Гол нютагай захиргаанай шийдхэбэри энэ жэлэй эхээр Баян-Гол гэшмэнай, үнэхөөрөөшье, баян түүхэтэй, нютаг байһынь олон тоото үйлэ хэрэгүүд, тоо, үлэ гэршэлнэ. Жэшээ болгон хэлэбэл, шулуун нүүрһэ нээһэн хүнүүдэй нэгэн Шампи Ямпиллов (эндэхи зоной нэрээрээ - Шампи таабай) Баян-Гол хуурида үүсхэ гэхэн дэмбэрэлтэ энэ хэрэгы районой захиргаан, хуралсалай управлени хайшаан дэмжэжэ, тусгаар байра Илалтын 50 жэлэй ойн хайндэрөөр музей нээгдэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябагдаһаар байтараа болзор һаяхана нээгдэбэ. Баян-Гол болбол Борто, Сагаан-нэ нютагуудай хоорондо оршодог хадаа эдэ тосхонуудай нягта холбоотой. Элдэб экспонатуудые суглуулгада нютагуудай хүн зон хабаалдаһан байна.

Ажаһууһандай уг гарбал тухай дүрэ зурагууд, домог байлдаанһаа бусаагүй хүнүүдэй дурасхаалта тэмдэгүүд, дүрэ зурагууд олон. Энэ музей байтараа районой түүхэдэ, музейнүүдэй хоорондо өөрын онсо хуури юм.

М. ЦЫРЕНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: харьдагай хормойн харлагууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Түрэл нютагаймнай аршаан булагүүд

“УУЖАМХАН ДЭРЭЭМНАЙ АРШААНТАЙ ЮМ, УУЛЫНГАА ОРОЙНОО ХАРЬЯЛДАГ ЮМ...”

гээд буряад зоной бултадаа шахуу дууладаг арадай энэ дуу манай дэрээнэйхид хаанашье, хэзээшье - уужам таладаа хони, малаа адуулжа гү, али трактор агтала жолоодожо, алтан таряагаа хуряжа ябахадаа, түрү найр дээрээ гү, али концерт наадандаа - аршаан булагүүдаар баян нютагаа магтан дууладаг заншалтайбди. Манай нютаг эм домто олон аршаануудтай, үзэсхэлэн гоё байгаалитай, огторгой хадхама орёл шэлэнүүдтэй, ой модоор, ан гүрөөлөөр баян гэжэ холуур суурхадаг гэшээ. Аршаан булаг бүхэмнай өөрын онсо шэнжэтэй, олон ондоо үбшэнүүдые аргалдаг юм. Хүшэгээрэй, Шээрин, Хэюутэй, Эжээгэй, Нүдхитын гэжэ олондо мэдээжэ суута аршаануудхаа гадна багахан аад лэ баһал өөрын онсо шэнжэтэй олон булагүүд хадын хормойноо гү, али ойн соорхойн дундахаа харьялан гаража байдаг лэ.

Хүшэгээрэй аршаан яһа мүсүн үбшэнгы аргалдаг гэжэ холуур суутай. Ябажа шадахаа болиһон хүнүүд түлүүрээ хаяжа, эндэхээ бусдаг. Олон үбшэнтэй орхижо ошоһон ооо хүбөө түлүүрнууд аршаанай “мүрэй” шэнги нэгээр ерөөн хүнүүдые гайхуудаг. Гадна дотордын, хото, гэдэхэ доторой, мүн шодонэй үбшэ, яра шархадан эндэ аргалхада болохо юм.

Уланхаанһаа сазла, Улгана голые үгсэжэ, 30-ад модо гаталхадамнай, хүмэдхэ шулуун хабсагайн дундаһаа бурялдаг аршаан утгадаг. Энэ Шээрин аршаан гэшээ. Аршаан тон шанга шанартай: гал дээрэ дуһаахада, дүрд гэжэ дүлэн соробхилдог гэлсэдэг даа. Уушханай ханяада, астма, шуһанай дараса (давлени) аргалха шэнжэтэй юм. Эдээ хоолоо, хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүдээ, унтари хэбтэриез эмээл мориндо ашаад, олон шэлэ дабаануудые, хадын түргэн гол горхонуудые дабажа, аршаанда хүрэдэг. Урдандаа Шээрин аршаан ошодог, бээ аргалуудаг байһан хүнүүдшье мүнөө үсөөн болоо. Байһаар, сагай ошоходо, харгынь олохо бэрхэтэй болохо гэжэ хангаллаб.

Манай нютагай бүхы аршаанууд тухай бэшэ, гансал Аллын аршаан тухай тодорхойгоор хөөрэхэ хүсэлтэйб. Юуб гэхэдэ, энэ аршаан нютаг зоноймнай нютагтай юм. Энэ хадаа Дэрээн соогоо эгээл үнийнэй, өмнө үбшэн домогтой, түүхэтэй аршаан болоно.

Алла бууринһаа хойшоо долоон километртэ, сэлмэг тунгалаг үбшэтай, дошхон урасхалтай Алла горхоной зүүн эрьедэ, орёл үндэр хоёр шулуун хабсагайн хоорондо олон үнги модонуудтай үзэсхэлэн гоё газарта аршааннай оршодог. Аршааниемнай зүүн талаһаань бууралтаар баабай, Сахилтаар хатаи гэдэг шобхооройтой хоёр шулуун орёл заахан Хүүхэнтэйгөө аршалан хамгаалжа байдаг юм. Нютагаймнай хүн зон хэр утһаа эдэ орёл хадануудта шүтэн мүргэдэг. Зулая бадаруулжа, уужа ябаһан арзынгаа, эдижэ ябаһан эдээнэйнгээ дээжэ үргэжэ, хормойдонь ургадаг модондонь сэмэлгээ уяжа мүргэдэг ёһо заншал алишье сэгта орхигдоогүй юм.

Аллын аршаан 75 ондо ондоо үбшэ аргалдаг. Хотын, өмнө мүсүн, шодонэй, зүрхэнэй гэхэ мэтэ тэдэнэй тоодо ороно. Жэшээнь, зүрхэнэй аршаан тухай хэлэхэ болоо хаа, тэрэ байраһаа холо, Алла горхоной баруун эрьедэ оршодог. Нонин гэхэдэ, аршаан хабсагай шулуунай дунда хүнэй зүрхэнэй сохисын дараагаар дуһал дуһалаар гарадаг байха юм.

Энэ аршаан эртэ урда саһаа суурхадаг байгаа. Аяар

холоһоо хүнүүд ерөжэ бээ аргалдаг байһан юм. “1905-1907 онуудта эндэмнай Агваан Доржиев, Үндэр ламаһай гэжэ Баргажан нютагтаа суурхадаг байһан Соодой-лама амаржа, ехэ уншалга хэлэн, хүн зондоннай зүбшэл заабари үгэхэдөө, энэ нангин аршаанаа ходо сахижа, аршалан хамгаалжа, хада ууладань шүтэжэ ябаха ёһотойт гэжэ ошоһон юм” - гэжэ нютагаймнай үндэр наһатан мүнөөшье хөөрэлдэдэг.

Хоёр ехэ лама аршаанда морилхонь гэжэ дуулаад, нютагай хүн зон холбоо хоёр гэр баряад, хадын шулуу хэмхэлжэ, аршаан руу гурбан зэргэлээ моридой ябахаар үргэн харгы татаад, үндэр түрэлтэдые утгажа байһан гэлсэдэг. Бүри һая болотор Агваан Доржиевай гэрнын бүрин бүтэн байһан, амархаа ерэгшэд эндэнь байрладаг лэн. Теэд үерэй уһанда абтажа, тэрэ гэр мүнөө үгы болонхой. Хада өөдэ тэрэ үедэ татагдаһан харгы тэрэ саһаа мүнөө болотор ашаглагдажа байна. “Агваан Доржиевай гэр”, Соодой ламын аршаанай хүмэдхэ шулуун дээрэ хуушан монголоор бэшэжэ үлөөһөн тарни һая болотор нютагаймнай зоной шүтэдэг газарын байһанаа үерэй хохидолдо орожо халаһаниинь харамтай юм даа.

Гэбэшье Нохой жэлэй Хонин һарада Еши-Лодой римбүүшэ Ивалгын болон нютагаймнай дасангуудай ламанартай морилжо, ехэ уншалга хэлэн, аршааниемнай ариудхан сэлбэрлэжэ ошоһон байна. Ехэ мүргэл хэлэн энэ ариун хэрэг мүргэлэй, ариудхалгын уншалгада байлсаһан хүзэгтэнэй зүрхэ сэдхэлдэ мартагдахагүй даа.

Бурхан шажантай тэмсэлэй жэлнүүдтэ Аллын аршаание харууһалха, заһабарилха хэрэг хойшоо хаягдаһан байгаа. Аршаание мүргэлэй газар гэжэ тоолоод, хашажа, хаажэ эхилхэдэ, тэрэ хэрэгсэгдэхээ болёод байгаашье һаань, хүн зон доро доро Аллынгаа бурханда мүргэдэг лэ зандаа байгаа юм.

Тэрэ үеын байдал хэрэгзы шэрүүн лэн гэжэ ойлгосотой. Гэбэшье нютагай зон аршаандаа ошожо амардаг, бээ аргалуудаг, бээ угаажэ, тооһо шоройһоо халажа сэлбэрлэдэг лэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай газарта дайлагдажа ябаһан хүбүүдтээ эжынэрын аршаанай шулуу бэшэг соо хэжэ эльгээхэдэ, “энэ шулуу ходоодо бээдэ абтад яба, Аллын бурхад абарха байха” гэжэ бэшэдэг байһан олон ушарнууд бии.

Аллын аршаанай үзэсхэлэн һайхан байгаали дэлхэйн суута ямаршье газар дайдаһаа дутахагүй, харин үлүү. Ондоо тээһээ, хилын саанаһаа ерөөн хүнүүд аршааниемнай гайхан магтадаг, имэ гоё аршаанаа ашагладаггүй байһандамнай ехэ гайхадаг байһан юм.

...1956 он. Тэрэ үедэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байһан С. А. Цыбиков хамтын суглаа зарлажа, нютагайнгаа аршаануудые хэргээхэ, шэнэ гэрнүүдые барижа, хүн зоной амаржа, бээ аргалуулха гуламта болгохо дурадхал оруулһан байна. Нютагай зон энэ эдэбхи үүсхэлынь дуратайгаар дэмжэжэ, буянтай энэ хэрэгэй эхин суглаанай шийдхэбэрээр баталагдаа лэн. Үбгэн, залуугүй энэ хэрэгтэ хам оролсоһон байха. Айл бүхэн дэмбэрэлтэй хэрэгтэ хубита мүнгээ оруулба. Комсомол-залуушуул воскреснигүүдые үнгэргэдэг лэн. Хэдэн жэлэй туршада байрын дүрбэн гэр, столово, хоёр склад, бээ угааха ваннын, хубсаһа угааха байранууд баригдаа юм. Гадна аршаанай харгы, хүхүүр-ванна руу бууха, оёдоо гараха

олон табсантай, хоорондоо амаржа бууха тамбуур-дамжуур-дугы баригдаба.

Тэрэ үедэ Дэрээнэй колхоз совхоз болоод байһан Энэ барилгашадай бригада ехэ ажал хэжэ, Алла аршаан шэнэ түхэлтэй, өөрын эзэтэй болоо. Бригадын прораб, залуу мэргэжэлтэ А. Э. Аюшев хүтэлбэри доро Буда Ражинов, Бимба Базаров, Ша Дармаев, Очир Кушеев, бусад барилгашад буянтай барилгада хабаадалсажа, хубитая оруулһан байха.

Байрын гэрнүүдэй, бусад барилгын дүүрэхэдэ хүнэй амаржа эрхэ байдал олгохо хүдэлмэри ябуулаа юм. Амаралтын аршаанда совхозой гэлүү түлөөлөгүйгөөр амаржа хэрэгтэй бүхы юумэндэ орон, унтари, амһарта, эдээ хоолдо - мүнгэ эр һомолоо лэн. Запаста гараһан сэрэгтэй албатан капитан Д. Э. Догданов директорээр томилогдожо, аршаан эзэ болоо бэлэй. Директорэй наһанайн хүхэр Д. Эрдыниевна жэлдээ дүрбэн бүлэг амаржагшад медицинын талаар хангадаг болобо. Апрель һара аршаанда амаржа хаһа эхилжэ, ветеран пенсионернүүд түрүүлэн, малайнгаа үбэлжэ дүүргэһэн хонишод, малшад - мойһонхой сэлгэжэ б үерэ, хабарайнгаа тарилга дүүргэмсээрэ таряагшад механизаторнууд, һүүлшын бүлэгтэ барилгаша жолоошод амардаг хубаарилгатай байһан юм.

Аршаанда амаржа эрхэ байдал таатай зохио. Мүнөө тэрэ үеһе ханахада, зүүдэн шэнги. Столо хамтын эдээнэ таараагүй гү, али дуратай эдээгээ ша гээ һаа, электро-пешэн байха. Телевизор, радио бай олон газарта, журналнуудые үдэр бүри почтальон асар нүүдэл кино ерээд, фильмүүдые харуулдаг, концерт нааданшье эмхидхэгдэдэг байгаа бшуу.

Аллын аршаанай мүнөөнэй байдал тэрэ үеһынх тад ондоо, муу болоо. Сагай хубилжа, совхозой һандархада, аршаан дахинаа орхигдон хаягдаа. Д хэлэгдэһэн баян бардам байдалай зөөри хэрэгсэл хулгайлагдаа, үгы болон халаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үерэй үедэ Алла горхоной уһа хуушан баһаһаа халижа, ондоо тээгүүр урдааг боло доро байһан байра, ванна болон бусад барилгаша дугы, дамжуурнууд уһанда абтажа, урдан үгы бол Горхоной гол урасхал халуун ваннын байра доро урдааг боложо, мүнөө бээ угаахашье аргагүй бол байнабди. Гэхэтэй хамта Алла бууриндамнай хам бани үнийнэй хүдэлхээ болонхой. Өөрын бани

айлнууд хаана бээ угааха болоноб?

Аллын аршаание хэргээн заһабарилхада хэмжээнэй мүнгэ зөөри хэрэгтэй. Совхоз һандаранхай. Аршаан тухай бодомжолхо хүн м үгы. Манай нютагай хүн зон аршаанаа ашаглажа шада болиходоо, хүндэ байдалда ороод байнабди. туһалхаб?

Республикын дээдын зургаанай хүтэлбэрлэнт манай нютагаһаа дэбжүүлэгдэһэн Арадай Хур депутатуд, олзын хэрэг эрхилдэг нютагаймнай хү басагад Аллын аршаание хэргээжэ, хүн зоной туһада һайн тээшэнь шийдхэхэ тухай бодомжот буянтай хэрэг бүтээхэл лэн. Аллын аршаанай үзэсх гоё байгаали, ариун агаар, тунгалаг сэлбэр уһан х сэдхэл сэлмээхэ табисууртай ха юм.

Г. ДОГДАЕВ
ажалай ветеран

Бархан уулын хормойдо.

С. БАЛДУЕВАЙ

шэжэл. Эхнийн 5-най дугаарта).

НЭ ХҮНҮҮД

нютагуудта хамтын байгуулагдахдаа, нүүд урган гараба. ажалыг эршэмтэй хийн, байдалаа түрүүлж, эрдэм ухаагаа үүлхын түлөө хүнүүд хүмүүжбэ. түлөөлэгшнэрын Должон Гамаа хоёр, Балжаа, Балданай Шэмэдэй Ёндон Должон дүү Гамаа шэн басагад, бага нь эхэ эсэгэн наһа байна. Хэды байбашье наань, шангаар барижа, хайхтараар хэдэг гэжэ Должон хэлэнэ. сагаяа хургуулидаа, өөрөөшье ехэ най хургуулида ном Тэдэнэр колхоздо эдбхитэй хүдэлөө. аналзаһан харахан эй, "туранхайшаг сагаан" шарайтай, сеонтэй", "томоотой зантай". Колхоздоо фермые даагшаар Ажалдаа хабаатай нүүдта эрдэм номоо олохо ханаатай, эрдэмээшье үүлхэ зорилготой Багадаа эрдэмдэ байһандаа ехэ но, дүү басаган заабол хургуулитай гэжэ бодоно. "Халаг туулида ябаха юм Арайл наһамни гэшэ ааб даа. хэлэхэб, үнэндөө хүнэй ажал дээрэ тай, мэргэжэлтэй заабарилсан байха байгаа даа. Байза, хүнэй ажалтай аабашье эльгээхэ юм байна", - гэжэ шийдэнэ. Тэрэнэй эр дотор болбосон эй, сэбэр: час, шкаф, вибротэ үзэгдэнэ. Залуу сүлөөтэй сагтаа сугларжа, хүгжэм дуратай. - ажал дээрээ үүдхэл гаргадаг үлэгшэ. Намар, үбэл хүнэй эдэшэхэдэ, баха нормоёо үлхэ гэжэ асуудал хүтэлбэрилэгшэдэй бина. Үнээдэ таһалжа хааха асуудал тушаа намгадтаяа нилээн алагдажа, булижа анса худаг дээрэ үймэлдэжэ байһан харахадаа, үшөө малтуулха гү, али

олон малай нэгэндорой уһалха барилга тухай бодомжолно. Должон - зоримгой, ханаһан хэрэгтэ бүтээжэ шададаг эхэнэр. Ажалайнгаа нормын асуудалаар колхозойнгоо правлени тэй үгээ ойлголсожо ядахдаа, залуу ударник Гомбые аймагай хүдөө ажахын таһагта эльгээжэ, шийдхэбэри гаргуулхые оролдоно. Зохёолой эсэстэ Должон фермынгээ ажалай зарим тэдыень машинын хүсөөр бүтээдэг болохын арга бодомжолжо байһаар үзэгдэнэ. Должон ажабайдалда бүришье хэсүү бэрхэшээлнүүд ушарна. Ангиндайсадай хорлогонгоо боложо, тэрэнэй ганса дүү басаган - хайрата Гамаань наһа барашана. Даажа байһан фермынь үнээдэй дэлэн хабаад, дүрбэн хоногой туршада аяар наян дүрбэн үнээдын шэргэшэнэ. Ангиндайсадай хардалгаар өөрөө түрмэдэшье орожо үзэнэ. Инаг нүхэр болохо Ёндон хүбүүнийн ангиин дайсадай бэшэһэн хуурмаг бэшгээ боложо, Должондоо бэшэхээ болишоно, хургуулиа дүүргээд, холо нютаг Казахстанда ажалда орошоно. Должон али бүхы бэрхэшээлнүүды хатуу зоригтойгоор дабажа гарана. Ангин дайсадай толгойлогшо Дэлэг старшинае барилсана. Зохёолой эсэстэ Должоной курсаяа дүүргэжэ ерэхэдэнь, инаг нүхэр Ёндон Шэмэдэй гэгшэнь фермынь ветеринар болоһон байжа, суг ажаллаха болоно. Должон дүү Базарай Гамаа - мүн лэ залуу үеын түлөөлэгшэнэрэй нэгэн. Гамаа басаган эгэшингээ харууһан доро ургаа. һуражашье ябахадаа, ажалша эгэшээ дажа, хүдэлмэридэ хабаадалсадаг, комсомол залуушуулай хэрэгтэ оролсодог байба. Дээдэ хургуулида орожо, инженер мэргэжэлтэй болохо дуратай. "Битнай индустриин институтта орожо, инженер болохо хүнби. Тиигээд энэ урда гол дээрэ гидрогэс байгуулаха. Энэ гэр соо Ильичэй лаампа яларжа байха!" - гэжэ Гамаа ханаһанаа хэлэнэ. Иймэ хайхан бодолоор сэдхэлээ далижууһан комсомол

басаган залуугаар ами наһанһаа хахасана. Ёндон Шэмэдэй гэжэ залуу хүбүүнэй дүрэ зохёол соо ехэ д э л г э р э н г ы зураглагдаашьегүй, зүгөөр хүдөөгэй хамтын ажалда эрдэм хургуулитай хүнүүдэй ерэжэ байһан хубилалтанууды харууһан нэгэ дүрэ. Ёндон хирбэгэр харахан хахалтай, туранхайшаг хурса шарайтай. Москвада хургуули дүүргэжэ, Казахстанда гурбан жэл хүдэлхээ ошобо гэжэ дуулдана. Тиигээд зохёолой хүддэ Ёндон нютагаа бусажа ерэхээр, Должоной наадаг фермын ветеринар болоод, хүдэлжэ эхилһэн байна. Ажалдаа оролдосотой хүн. Зунай халуунда велосипед унаад, малаа эрьежэ ябана. Тэрэнэй гансал инаг дуранайнхэрэг буруутанги. Должондо дуратайень мэдэһэн нюдарганай хүбүүн Дамдинжаб инаг басаганшнни нюдарганай хүбүүндэ хадамда гараа, тиигээд тэрэнтээ сүлэлгэдэ ябуулагдаа гэжэ худал бэшэг бэшэнэ. Залуу хүбүүн хорото сохилты хатуу зоригороо дабажа, ажалдаа эдбхитэй хүдэлжэ, нютагаа ерэхэдэнь, харин инаг басаганинх хүлээһээр зандаа, гансал бэшэг бэшэхээ гэнтэ болиһондонь ехээр голхоршоһон байба. хүддэнь хоёр нюураараа уулзажа хөөрэлдэхэдэнь, наад болоһон хорото хардалга элиржэ, дуратай хоёр нүхэд фермэдэ эдбхитэй хүдэлнэ. Гомбо Балданай гэгшын дүрэ хүдөө нютагта урган гаража байһан шэнэ хүнүүдэй дүрэнүүд соо яһала эли һуури эзэлнэ. Гомбо урдань баянай барлаг ябаһан, Совет засагай үедэ хамтын ажалай, олонийтын хэрэгтэ дуратайгаар оролдодог, партиин гэгшүүндэ кандидат, ударник, үгэ хэлэндэ ульгам хүн гэжэ харагдана. "Улаан туг" колхозой фермэ дээрэ олон үнээдэй шэргэһэн ушар, тоһо абаха түсэбөө дээшлүүлхэ асуудал - эдэ бүгэды хэлэжэ, малай эмшэниие колхоздоо абажа ерэхын тула Гомбые аймагай түб эльгээнэ. Колхозойнгоо даабарие дүүргэхын түлөө Гомбо аймагай хүдөө ажахын таһагы даагша Маланов гэгшэтэй нилээн зоригтой

хөөрэлдэнэ, табиһан асуудалдаа харюу абаагүдөө гаража ошохогүй хүн байшаба. Харюу удаан хүлээжэ ядахдаа, Гомбо Малановта сэхэ хэлэнэ: "Минии ерэхэн хэрэг тушаа та ямаршье харюу намда хэлэжэ үгэбэгүйт". хүлэй хүлдэ аймагай ветеринар ондоо колхоздо ошоо гэжэ дуулахадаа, Гомбо тэрэниие тэндэнь хүсөөд, өөрынгөө колхоздо абаашаха зүбшөөл абана. Үбэлэй сагшье, үдэшэ орой болоһоншье байгаа наань, ветеринарые бэдэржэ, түргэн абаашаха гэжэ шуурган соогуур ябаһыень үзэхэдэ, тэрэнэй зорихон хэрэгтээ оролдосотой байһыень мэдэхээр. Гомбын дүрэ хүгжэһөөр харуулагдана, тэрэн ангиин дайсадтай тэрэнэй тэмсэһэнһэнь болохо байна. Должон Балжаа хоёр Гамаае алабат гэгэн хардалгаар тушаагдаа гэжэ дуулахадаа, өөрынь Должонтой хамта "ангиндайсанай агентнэр" гэжэ нэрлэһэн статья газетэдэ уншахадаа, Гомбо аймагай партиин комитэдэй ба аймагай түрүүлэгшын нэрэнүүд дээрэ мэдүүлгэ бэшэнэ. Тиигээд больницаһаа нюусаар гаража, таягаашье мартажархёодошожо, ангиин дайсадай хорото ябуулга элишэлһэн хэрэг барина. Хоёр түрүү эхэнэрнүүдэй түрмэдэ ороод байһы Гомбо дуулахадаа: "Зүгөөр һууха арга дүүрээ!... Энэ хэрэгэй захида би заабол гарахаб!" - гэжэ хэлэнэ. Гомбо аймагай комитэдэй суглаан дээрэ тэбдэһэн мэгдэһэндээ өөрынгөө ангиин тэмсэлэй хараа шутам һуладууһан тухай, өөрынгөө колхозой байдал тухай - бүгэдэ мэдэжэ байһан юмээ түлүүгээр дуугарба. Зүгөөр суглаан дээрэ секретарь, прокуророй хэлэһэн үгэнүүдхэ Гомбо ехэ ухаа ороно, урданай старшина, ламаба баяшуулай үлэгдэлнүүдэй өөрын колхоздо үзүүлһэн хорото хэрэгы дууһан ойлгожо абана. Олон үгэ, хайрхуу зангаа орхино, ангиин хурса мэдэрэлтэй, түбшэн зантай болоно. Гомбые колхозой түрүүлэгшээр хунгана. Сэрэнэй Балжаа мүн лэ колхоз байгуулалтын эдбхитэнэй дүрэнүүдэй дунда нилээн элээр зураглагданхай.

Балжаа хадаа Должонтой суг фермэ дээрэ хүдэлдэг ударник залуу эхэнэр, Гомбын инаг нүхэр. Балжаа сэхэ сэбэр, уян нимгэн сэдхэлтэй. Гамаагай хорлогдожо, брынзэһэ үхэхэнэй хүлээр, мүрдэлгын хэрэгэй урда тээ, Должон Гомбо хоёр сэдхэлтэй болонхой, Должон шамайе хоротой брынзээр алаха бодолтой ябаа, мүнөө юмэнэйнгээ элирхэ болоходонь, шам дээрэ гэмээ тохохоо оролдоно, тиимэһээ Гомбоёошье орхи, Должонийе брынзэдэ хоро хээ гэжэ сэхэ хэлэ, намтай дүтэ боло гэжэ ангиин дайсан Хумбаа Дагбын мэхэ гохо гаргажа хэлэһэн гүжэрдэлгын үгэнүүдтэ Балжаа төөринэ. Тиигээд тэрэнэй үгэһэн арсеникум гэжэ шэлтэй хорые Должон намда үгөө һэн гэжэ худалаар гэршэ үгэ хэлэхэ боложо үгээ үгэнэ. "Иихэдэ бидэ хоёрой ябадал наһаараа холбогдохонь гэшэ. Зүб гү? Зүбшөөхэ гүш?" - гэжэ Дагбын хэлэхэдэ, "Зүбшөөхэ", - гэжэ Балжаа үгэ алдана. Үнэн дээрээ ангиин дайсад Должон Балжаа хоёрые хэрэдүүлжэ, эбээ таһаржа халахынь бодомжолһон байгаа. Энэ харата түсэбынь бүтэнгүй. Должон Балжаа хоёр тушаагдабашье, сэхэ сэбэрээр бээ барижа, хардалсанагүй. Хумбаа Дагбын хэлэһэн идхалгын бүхы үгэнүүды Балжаа өөрынгөө инаг нүхэр Гомбодо бүрин хөөрөжэ үгэнэ, тэмсэлдэнь туһална. Удангүй Балжаагай гэмгүй байһан элирнэ. Колхозойнгоо фермэдэ бусажа, хуушан ажалдаа хоёрдохы наалида ороно: "Танил боложо эжэлшэһэн үнээдэ эбилгэн, буруу тугалнуудаа энхэрэг аятайгаар эльбэн эрхэлүүлжэ байгаа һэн". Зохёолой эсэстэ шэнэ хүнүүдэй шэнэ ёһоор ажаллажа байһанай үзэгдэл харагдана. Должон гурбан нарын курса дүүргэжэ, мал дээрээ тусхай ветеринартай боложо, фермынгээ ажал эршэмтэй ябуулжа эхилнэ. Юрын эдбхитэй ажалшан байһан Гомбо колхоздоо т ү р ү ү л э г ш э э р дэбжүүлэгдэнэ. Колхоздонь мэргэжэлтэд, трактор, машинанууд олошоржо эхилнэ. Эдэ бүгэдэ хубилалтануудай удхань хадаа колхозой улам хүсэ орожо байһы харуулна. Ц-А. ДУГАРНИМАЕВ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор. (Х. РЫГЗЕНОВА-ДУГАРНИМАЕВА толилуулба). (Түгсэхэлын хожом гараха).

Толилогдоогүй шэнжэлгэнүүдхэ

Ц. ДОН

(ЦЫДЕНЖАБ ДОНДУБОН)

(1905-1938)

ТҮРЭННЭН НЮТАГТАА

Буряад ороной хүгжэмэй искуствада эхи табигшадай нэгэн, Россин арадай артист Ж.А.Батуев 80 наһа гүйсэхэнь. Энэ ехэ ойн баяртай дашарамдуулан, республикыннай олонитэ хүгжэм зохёохо хүдэлмэриие орхёогүй, Жигжид Абидуевиче ёһолой хүндэлжэ байна.

Тиин нэн түрүүн түрэн Хэжэнгын аймагтань хани халуун уулзалганууд хаяхан үнгэрбэ. Хэжэнгын хүүгэдэй хүгжэмэй хургуулида, удаан соёлой байшан соо болоһон уулзалгануудта республикын соёлой министр Г.Н.Струбинов, Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ Б.О.Цырендашиев, аймагай гулаагай орлогшо А.А.Аюржанаев, соёлой таһагыг даагша Г.Б.Д.Бадмаев болон бусад хабаадалсаа. Хүүгэдэй хүгжэмэй хургуулийн хурагшад Жигжид Абидуевичай зохёолнуудыг гүйсэдхэн байна. Улаан-Үдэһөө ошолон мэдээжэ артистнууд Т.Танхаев, Б.Будаев, С.Данзанз, Г.Маланова, нютагай дуушад эдэ уулзалгануудыг аялга дуугаар шэмэглээ.

Онсолон тэмдэглэхэ зүйл гэхэдэ, Хэжэнгын хүүгэдэй хүгжэмэй хургуулида Ж.А.Батуевай нэрэ олгохо тухай тус хургуулийн директор В.А.Манзарханова хандаһан байна. Хүгжэмэй мэргэжэнги искуствада бүхы наһаараа алба хэжэ, Буряадай болон Яхад республиканыудай соёл болбосоролдо горитой хубита оруулан Жигжид Абидуевичай нютагайхидаа баярлуулһанинь хайшаалтай.

Б.ДАМБАРИНЧИНОВ.

ОЛЬГА АЮРОВА Буряадай оперно мэдээжэ дуушадай н юм. Бэшүүрэй тоонтотой басагаха наһанһаа дуунда байгаа. Тиин тэрэ Улаан-Үдэ хүгжэмэй училищи Ленинградай консерватори орожо, табан жэл соо гараад, түрэл тус хүдэлхээ ерээ һэн. Тэрэ сопрано хоолойтой. Ар гэжэй туршада хүдэлхэдөө, Ж. Кармен гэжэ Карменей, Дж. Верди "Трубадур" болон "Андреа Ченчи" оперонуудта Азун Амнерисэй парти дуулажа, шагнагшада сэгнэлтэдэ хүртэһэн. Аюровагай концерт программа үргэлж Репертуарта гол түмэ композиторнуудын романснууд, композиторнуудай арадай дуунууд ехэ эзэлдэг. Ольга Аюрова мэдээжэ композитор Глинкин нэрэмжэтэ бүхэсоюзная конкурс хабаадахада, хоёрдох хүртэжэ, лауреат боло Уянгата хайхан хо дууша басагамнай Федерацийн габыата нэрэ зэргэдэ хүртэнхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ольга Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА

АРАДАЙ ПОЭДТЭ ЗОРЮУЛАН

Эдэ үдэрнүүдтэ Буряадай арадай поэт Дамба Жалсаравай 70 наһанай оёе манай республика дотор хаа хаанагүй тэмдэглэнэ.

Үсэгэдэр Хори тосхондо уран зохёолшын хабаадалгатайгаар ехэ шүлэг, дуунай үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Тэрэ үдэшэ Дамба Жалсарав нютагайнгаа уншагшадтай уулзажа, һонин хоёрэлдөө дэлгэһэн байна. Мүн поэдэй үгэ дээрэ бэшгэдэһэн дуунууд эдэлээ. Тус уулзалгада аймагай захиргаанай болон районой газетын хүдэлмэриэлэгшэд, хургуулийн багшанар болон шабинар, Хорин аймагай олонитэ тон эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Харин мүнөөдэр, декабриин 6-да, суута уран зохёолшн тоонто нютаг болохо Дордо-Голойног хүн зонтой уулзалга үнгэргэхэнь. Дамба Жалсарав эдир наһандаа эндэ хургуулида хураһан, дайнай үдэ аха нүхэдөө халан, түрэл колхоздоо хүдэлһэн байна.

1943 оной январь һарада армидата татагдажа, Забайкалийн ябаган сэрэгэй училищиин курсант

болоо һэн. Тиигэжэ тэрэ Эхэ оронойнгоо хилэ шадар арбан жэл соо алба хэһэн юм.

1950 ондо тэрэнэй түрүүшын ном "Үнэн тухай үгэ" гэжэ нэрэтэйгээр гараа бэлэй. Тэрэ гэхэн сарһаа хойшо 45 жэлэй туршада Дамба Зодбич Жалсарав хэдэн арбаад номуудыг хэблүүлэн гаргаһан байна. Поэдэй шүлэгүүд манай ороной олон арбаад арадуудай хэлэнүүд дээрэ оршуулагданхай.

Мүн баһа декабриин 13-да поэдтэ зорюулагдажа, Загарай тосхон дээрэ уран зохёолой ехэ үдэшэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Харин байгша харын 22-то Буряад Республикын хүн зон арадай поэт Дамба Жалсаравай 70 наһанай оёе Буряадай оперо болон баледэй академическэ театр соо тэмдэглэгдэхэ юм. Тус үдэшэ Буряад Республикын Соёлой министерство болон Уран зохёолшодой холбоон эмхидхэн үнгэргэхэ байна.

Д.БАЛЫЖИНИМАЕВ.

ДАХИНАА ХЭБЛЭГДЭБЭ

Профессор Гомбожаб Цыбиковэй "Буряад-монгол бэшэмэл хэлэнэй грамматика" гэхэн ном 1924 ондо хэблэгдэһэн юм. Мүнөө үедэ тэрэ номыг Буряад Республикын Эрдэм һуралсалай министерство, Буряадай Эрдэмэй түбэй ниитын эрдэмэй институт жараад жэл үнгэрһэн хойно дахинаа барлан хэблэһэн байна. Тиихэдэ тус номой оршуулгыг, ажаглалта болон грамматика тухай статьяе хэлэ бэшгэй эрдэмэй доктор А.Д.Шагдаров бэшбэ.

Профессор Г.Ц.Цыбиков эрдэмэй ажал эрхилхынгээ хажуугаар гушаад жэлэй туршада хуушан монгол, түбэд хэлэнүүдыг Владивостокто, Эрхүүдэ, Верхнеудинскда, Агада зааһан юм.

Тэрэ үедэ монгол хэлэнүүдээр А.Бобровниковой, Я.Шмидтын, О.Ковалевскиин, В.Котвичой

болон бусадай грамматиканууд биишье һаа, тэднэр булта хуушан монгол хэлэнэй асуудалнуудыг шэнжэлһэн байдаг һэн. Харин монгол арадуудай мүнөө үеын хэлэнүүд болохо, жэшэнь, буряад хэлэндэ, анхараа тон багаар хандуулагдадаг байһан гэшэ.

Тиимэһээ Г.Ц.Цыбиков буряад хэлэ шудалалгада зорюулжа, олон тоото хүдэлмэринүүдыг бэшэһэн юм. Тэрэнэй нэгэн "Буряад-монгол бэшэмэл хэлэнэй грамматика" гэхэн ном болоно. Энэ ном дүрбэн бүлэгһөө бүридэнхэй: фонетика, морфологи, үгын бии бололго, синтаксис гэхэн болоно.

Энэ номой тон һайн талан гэхэдэ, Г.Ц.Цыбиков, монголой заһаалта грамматикые Европн хэлэнүүдэй грамматикатай зэргэсүүлэн нийлүүлжэ хараһан байна. Тиихэдэ Гомбожаб

Цыбиков гэшэ европнхидтал адли грамматика зохёолгын эхиндэнь байһан хүн болоно. Эгээл тиимэһээ тус грамматика буряад хэлээр үчбнигүүдыг зохёолгын үндэһэ һуурийг боложо үгэһэн байна гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Тэрэ аялгануудай бии болохо талаараа илгарал, һубарил тухай, абтаһан үгэнүүдыг зүб бэшлэгэ тухай, буряад хэлэнэй морфологи тухай, юрын болон сложн мэдүүлэлнүүд тухай грамматика дотороо бэшэнхэй. Тус грамматикын хэблэгдэн гараһаар аяар жараад жэлэй үнгэрөөшье һаань, тон алдуутай зүйлнүүд тэрэн дотор үгы юм.

Мүнөө үедэ энэ грамматикые хуушан монгол хэлэ үзэгшэд шудалха аргатай болобо.

МАНАЙ КОРР.

Эмдэ ородог ургамалнууд

КАКАО

Какао хадаа Мексикэ ороной эртэ урда сагай арад зон - ацтегүүдэй тарижа ургуулдаг ургамал байһан юм. Европын улад зон испанецуудай аша туһаар XVI зуун жэлэй эхиндэ какао тухай мэдэхэ болоһон гэхэ.

Какаогай үрэдэ элдэб тоһон, белогууд, крахмал, теобромин, кофеин, пентазин, клетчатка, органическа кислотанууд, кали, фосфорой даһан, дубильна, экстрактивна бодосууд бии. Үрэ жэмсын ехэнхидэ эдэе хоолдо хэрэглэгдэдэг. Какаогай хальһан талхандаа порошоог болгодоод, амтатай ундаа буйлагдана. Какаогай ундаа уужа ябаа һаа, бэе нэргэлэн, уураг тархи, мэдэрэл һонор болодог. Хүсэ шадалай һулараа һаа, шоколад эдихэдэ, тэнхээтэй болгодог.

Үрэнһөөнь тоһо кондитерска промышленность тэрэнһээ шоколад, буйлууд, какаоһаа косметика, фармацевтика, промышленность хэрэгтэй элдэб бодос агуулаха хуураар хуураа. Зүгөөр какаоһаа хуураар махабадта тон теобромин гэжэ эм абаа эм хүнэй зүрхэнэй балс болгодог, мүн уураг бронхын дотор (мускулатура) шанга Ехэнхидэ энэ эм зүрхэ уураг тархиин унтархада, уудог юм.

Мүн арадай бөрө ар какао үргэнөөр хэрэглэ "Энциклопедия" брошюраһаа

НҮЛДЭ ТЭМДЭГЫНЬ - ТОХОРЮУН

Россин, Хитадай ба Монголой хилэ дээрэ "Даури" гэхэн хамгаалгын уласхоорондын заповедник байгуулаха тухай Шэтэ хотодо зүблөө хэбэ. Тус зүблөөндэ хабаадаһан биологууд болон экологууд уласхоорондын заповеднигэй ба экспедицинуудыг эмхидхэлгын түсбүүдыг баталаа. Улаан оруулагдаһан амитадыг хамгаалха гэхэн гол зорилго табигданхай гэжэ "Даури" заповеднигэй директор Валерий мэдүүлбэ.

Гэхэтэй хамта заповеднигэй нүлдэ тэмдэглэнь тохорюу гэхэн шиидхэбэри зүблөөн дээрэ абтаһан байгаа. Уласхо заповеднигэй талмай хамта дээрэ 900 мянган гектар эзэлхэ юм.

"Красная звезда" г

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редакторай орлогшо С.Д. РИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б.М.Ж. (харюусалгата секретарь) НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. Н. (хэблэлэй директор), ЦЫРЕНДОРЖИЕВИЧ Б. (редактор), САМБЯЛОВА Т.В.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмный - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-60-91, та нийгын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическэ - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-57-63, олонитын хүдэлмэрийн ба мэдээсэлэй - 2-54-93. (даагшань), 2-34-05, 2-69-58, оршуулгын - 2-67-81; корректуридэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. корреспондентнууд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтер - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилиин үйлэ, 23. "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэлэг 4327. Хэблэлдэ тушаагдаһан сат 17.00.

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдээ. Директорийн телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэмдэ абтанхай. Заказ №231.